

Scrisoarea Prelatului (9 ianuarie 2018)

«Vreau să vă las ca moștenire dragostea pentru libertate și buna dispoziție», a zis Sfântul Josemaría. O scrisoare a Prelatului Opus Dei despre darul libertății.

15.01.2018

Dragii mei: Fie ca Isus să-i aibă în pază pe fiicele și fii mei!

1. În lunile care au trecut, urmând o orientare a Congresului general, am

făcut referire, în mod frecvent, la libertate. Acum, în aceste pagini, doresc să ne amintim câteva aspecte despre acest mare dar al lui Dumnezeu, urmând învățăturile Sfântului Josemaría, care a fost în toată viața sa un îndrăgostit de libertate. „Nu voi obosi să repet, fiii mei – scria o dată – că una dintre cele mai evidente caracteristici ale spiritului Opus Dei este dragostea sa pentru libertate și pentru înțelegere”[1]. Recitind și meditănd asupra cuvintelor sale să-i mulțumim lui Dumnezeu. Astfel, ne vom afla și în condiții mai bune de a ajuta ca tot mai multe suflete să poată atinge „libertatea gloriei fiilor lui Dumnezeu” (Rm 8, 21).

Pasiunea pentru libertate, solicitarea sa din partea oamenilor și a popoarelor este un semn pozitiv al timpului nostru. A recunoaște libertatea fiecărei femei și a fiecărui bărbat înseamnă a recunoaște că

sunt persoane: stăpâni și responsabili de propriile lor acte, având posibilitatea de a-și orienta propria existență. Deși libertatea nu duce mereu la dezvoltarea cea mai bună a fiecăruia, niciodată nu îi vom putea exagera importanța, pentru că dacă nu am fi liberi, nu am putea iubi.

Dar este o durere ca, în multe medii, să existe o importantă necunoaștere a ceea ce înseamnă realmente libertatea. În mod frecvent se crede într-o libertate iluzorie, fără limite, ca țel ultim al progresului, în timp ce, nu de puține ori, trebuie să îndepărtăm multe forme de opresiune și de aparente libertăți, care în realitate sunt lanțuri de sclavi. O libertate care, înainte sau după aceea, se dovedește a fi inutilă. “Unii se cred liberi – scrie Papa – atunci când merg pe lângă Dumnezeu, fără să avertizeze că rămân orfani din punct de vedere

existențial, nemângâiați, fără un cămin la care să se întoarcă. Ei încetează de a mai fi călători și devin rătăcitori” [2].

Chemați către libertate

2. Am fost ”chemați spre libertate” (Ga 5, 13). Creația însăși este o manifestare de libertate divină. Relatările din Geneză lasă să se vadă iubirea creatoare a lui Dumnezeu, bucuria sa de a comunica lumii bunătatea, frumusețea sa (cf. Gn 1, 31), iar omului, libertatea sa (Gn 1, 26-29). Chemându-ne pe fiecare către existență, Dumnezeu ne-a făcut capabili să alegem și să dorim binele, dar și de a răspunde cu iubire, Iubirii lui. Totuși, limitările noastre ca și creaturi fac posibil și faptul de a ne îndepărta de Dumnezeu. „Este un mister al divinei Înțelepciuni că, atunci când a creat omul după chipul și asemănarea Lui (cf. Gn 1, 26), a

dorit să-și ia riscul sublim al libertății umane” [3].

Acest risc, încă de la începuturile istoriei, a însemnat efectiv respingerea Iubirii lui Dumnezeu din cauza păcatului originar. Astfel, a fost slăbită forța libertății umane înspre bine, iar voința a rămas întoarsă către păcat. După aceea, păcatele personale vor slăbi încă și mai mult libertatea și, în acest fel, păcatul a însemnat mereu, într-o mai mare sau mai mică măsură, o sclavie (cf. Rm 6, 17-20). Totuși, „omul a rămas mereu liber” [4]. Deși „libertatea sa rămâne întotdeauna fragilă” [5], ea se menține ca un bun esențial al fiecărei persoane umane, care trebuie protejată. Dumnezeu este primul care o respectă și o iubește, pentru că „nu dorește sclavi, ci fii” [6].

3. „Dar unde s-a înmulțit păcatul, s-a revărsat cu prisosință harul” (Rm 5,

20). O dată cu harul, țâșnește o nouă și mai puternică libertate pentru că „cel care ne-a eliberat este Cristos” (Ga 5, 1). Domnul ne eliberează de păcat prin intermediul cuvintelor și lucrărilor sale : toate au o eficiență mântuitoare. De aceea, „în toate misterele credinței noastre catolice se ivește acest cântec pentru libertate” [7]. Adeseori vă amintesc nevoia ca Isus Cristos să fie în centrul vieții noastre. Pentru a descoperi sensul cel mai profund al libertății, trebuie să-l contemplăm pe El. Suntem uimiți în fața libertății unui Dumnezeu care, din pură iubire, hotărăște să se înjosească devenind ființă cu carne precum a noastră. O libertate care se desfășoară în fața noastră, în trecerea sa pe pământ până la sacrificiul Crucii: „Îmi dau viața pentru ca s-o iau din nou. Nimeni n-o ia de la mine, ci eu o dau de la mine în mod liber” (In 10, 17-18). Nu a existat în toată istoria umanității un act atât de mare de

profundă libertate, precum dăruirea Domnului pe Cruce: El „s-a dăruit morții în deplină libertate întru Iubire” [8].

Evangelhia Sfântului Ioan povestește dialogul Domnului cu câțiva oameni care crezuseră în El. Din cuvintele lui Isus, răsună cu tărie o promisiune: *Veritas liberabit vos*, adevărul vă va face liberi” (In 8, 32). “Ce adevăr este acesta – se întreba Sfântul Josemaría –, care începe și sfârșește drumul libertății în toată viața noastră. Vă voi rezuma, cu bucurie și cu certitudine că aceasta provine din relația dintre Dumnezeu și fapăturile sale: să știm că am ieșit din mâinile lui Dumnezeu, că suntem un lucru preferat al Preasfintei Treimi, că suntem fiii unui atât de mare Părinte. Eu îi cer Domnului meu să ne decidem să încercăm să înțelegem și, să ne bucurăm de asta în fiecare zi: așa vom lucra precum oamenii liberi” [9].

4. Filiația noastră divină face ca libertatea noastră să se poată extinde cu toată forța pe care Dumnezeu i-a dat-o. Nu înseamnă că ne emancipăm față de casa Părintelui pentru că suntem liberi, ci prin îmbrățișarea condiției noastre de fii. “Cel care nu știe că este fiul lui Dumnezeu, nu știe adevărul cel mai profund” [10]: trăiește cu spatele la sine însuși, într-un conflict cu sine. De aceea, ce act de profundă eliberare este să ști că Dumnezeu ne iubește; cât de izbăvitoare este iertarea lui Dumnezeu, care ne permite să ne întoarcem la noi înșine și la adevărata noastră casă (cf. Lc 15, 17-24). În sfârșit, și iertându-i pe ceilalți, experimentăm această eliberare.

Credința în iubirea lui Dumnezeu pentru fiecare femeie și bărbat (cf. 1 In 4, 16) ne îndeamnă să răspundem cu iubire. Noi putem iubi pentru că El a fost primul care ne-a iubit (cf. 1

In 4, 10). A ști că Iubirea infinită a lui Dumnezeu se găsește nu numai în originea existenței noastre ci și în fiecare clipă, pentru că El ne este mai apropiat decât ne suntem noi înșine [11], ceea ce ne umple de siguranță. A ști că Dumnezeu ne așteaptă în fiecare ființă (cf. Mt 25, 40) și că vrea să fie prezent în viețile noastre chiar și prin intermediul nostru ne conduce la ideea de a da cu ambele mâini ceea ce am primit. Și în viața noastră, fiice și fii ai mei, am primit și primim multă iubire. Să o dăm lui Dumnezeu și celorlalți este actul cel mai autentic de libertate. Iubirea realizează libertatea, o răscumpără: o face să se întâlnească cu originea și cu scopul său, în Iubirea lui Dumnezeu. „Libertatea își dobândește adevăratul sens, atunci când se exercită în serviciul adevărului care salvează, atunci când se cheltuiește căutând Iubirea infinită a lui Dumnezeu, care ne dezleagă de toate servituțile” [12].

Sensul filiației divine duce, de aceea, la o mare libertate interioară, la o profundă bucurie și la un optimism senin al speranței: *spe gaudentes* (Rm 12, 12). A ne ști fii ai lui Dumnezeu nu duce și la iubirea lumii, care a ieșit bună din mâinile Tatălui nostru Dumnezeu și la înfruntarea vieții cu conștiința clară că se poate înfăptui binele, se poate învinge păcatul și să-i ducă lumea lui Dumnezeu. Papa Francisc a exprimat aceasta contemplând-o pe Maica noastră: „De la Maria, cea plină de har, noi am învățat că libertatea creștină este ceva mai mult decât simpla eliberare de păcat. Este libertatea care ne permite să vedem realitățile pământești într-o nouă lumină spirituală, libertatea de a-l iubi pe Dumnezeu și pe frații noștri cu o inimă pură și de a trăi în speranța plină de bucurie a venirii Împărăției lui Cristos” [13].

Libertatea de spirit

5. A acționa în mod liber, fără să suferi constrângere de niciun fel este ceva propriu demnității umane și, chiar mai mult, demnității fiicelor și fiilor lui Dumnezeu. În același timp, este nevoie de „întărirea prețuirii pentru o libertate ne arbitrară, ci pentru una cu adevărat umanizată prin recunoașterea binelui din care provine” [14]: o libertate reconciliată cu Dumnezeu.

Aș vrea să mă opresc din acest motiv și să iau în considerare importanța libertății de spirit. Nu mă refer la sensul ambiguu, care câteodată i se dă acestei expresii: a acționa în conformitate cu propriile capricii și cu rezistență la orice normă. În realitate, libertatea tuturor persoanelor umane este materialmente limitată din cauze naturale și legături dobândite (familiale, profesionale, civice etc). Totuși, în orice putem acționa în mod liber, dacă o facem din iubire. „

Dilige et quod vis fac : Iubește și fă ceea ce vrei” [15]. Adevărata libertate de spirit este această capacitate și atitudine obișnuită de a lucra din iubire, în special din impulsul de a urma ceea ce, în orice împrejurare, Dumnezeu îi cere fiecăruia.

„Mă iubești?” (In 21, 17): viața creștină este un răspuns liber, plin de inițiativă și de disponibilitate pentru această întrebare a Domnului. De aceea, „nu e nimic mai fals decât să opunem libertatea dăruirii, pentru că dăruirea devine ca o consecință a libertății. Iată, atunci când o mamă se sacrifică, din iubirea pentru fiii săi și alege; și, în măsura acestei iubiri, așa se va manifesta și libertatea sa. Dacă acea iubire este mare, libertatea va fi rodnică, iar binele fiilor va proveni din acea binecuvântată libertate care presupune dăruire și provine din acea minunată dăruire, care înseamnă exact libertate” [16].

În acest mod se înțelege că încurajarea libertății fiecăruia nu presupune micșorarea exigenței. Cu cât suntem mai liberi, cu atât putem iubi mai mult. Iar iubirea este exigentă: „suportă totul, crede totul, speră totul, îndură totul” (1 Co 13, 7). O dată în plus, a crește în iubire, înseamnă a crește în libertate și a fi mai liber. Prin cuvintele sfântului Toma de Aquino: „Quanto aliquis plus habet de caritate, plus habet de libertate” [17]. Cu cât este mai intensă caritatea noastră, cu atât mai liberi suntem. Acționăm cu libertate de spirit și atunci când nu avem chef ca să realizăm ceva sau când se dovedește a fi foarte dificil, dacă facem aceasta din iubire, adică nu pentru că ne place, ci pentru că ne-o dorim. „Trebuie să ne simțim fii ai lui Dumnezeu și să trăim cu entuziasmul de a împlini voința Părintelui nostru. A realiza lucrurile conform dorinței lui Dumnezeu, pentru că ne dorim asta, înseamnă că

este motivul cel mai supranatural”
[18].

6. Bucuria este și o manifestare de libertate a spiritului. „În ceea ce este omenesc – ne spune Sfântul Josemaría –, vreau să vă las ca moștenire dragostea pentru libertate și buna dispoziție” [19]. Acestea sunt două realități care par să fie foarte diferite, dar care sunt conectate, pentru că a ne ști liberi pentru iubire ne conduce la a experimenta bucuria din suflet și, o dată cu ea, buna dispoziție: o privire către lume care, dincolo de simplul caracter natural, ne permite să vedem latura pozitivă – și, dacă este cazul, plăcută – a lucrurilor și a situațiilor. Așa cum spune Papa Francisc, El „este autorul bucuriei, Creatorul bucuriei. Și această bucurie din spirit ne dă adevărata libertate creștină. Fără bucurie, noi creștinii nu putem fi liberi : ne transformăm în sclavii tristeții noastre” [20].

Această veselie va invada totul din întreaga noastră viață. Dumnezeu ne vrea mulțumiți. Vorbind către Apostoli, Isus vorbește și către noi: „pentru ca bucuria mea să fie în voi și bucuria voastră să fie deplină” (In 15, 11). De aceea, putem să îndeplinim cu bucurie și sarcinile care se pot dovedi neplăcute. Așa cum ne spune Sfântul Josemaría, „nu este bine să ne gândim că doar se poate face cu bucurie munca care ne place” [21]. Se poate face cu bucurie – și nu cu proastă dispoziție – ceea ce ne este greu, ceea ce nu ne place, dacă se face din și cu iubire și, prin urmare, în mod liber. Făcându-și rugăciunea cu voce tare, în ziua de 28 aprilie 1963, Sfântul Josemaría explica astfel luminile pe care le primise din îndepărtatul an 1931: „Tu ai făcut, Doamne, ca eu să înțeleg că a ține Crucea înseamnă a găsi fericirea, bucuria. Și motivul – văd asta cu mai mare claritate ca niciodată – este acesta: a ține Crucea

înseamnă a te identifica cu Cristos, înseamnă să fii Cristos și, prin urmare, să fii fiul lui Dumnezeu” [22].

7. Orice lege divină și tot ceea ce înseamnă voința lui Dumnezeu pentru fiecare dintre noi, nu este ceva care să oprească libertatea; dimpotrivă, este *lex perfecta libertatis* (cf. Iac 1, 25): legea perfecte libertăți, precum Evanghelia însăși, pentru că ea se rezumă la legea iubirii și nu doar ca o normă exterioară, care poruncește iubirii, ci în același timp ca și har interior care dă puterea de a iubi. „Pondus meum amor meus”: iubirea mea este greutatea mea, spunea Sfântul Augustin [23], referindu-se nu la faptul evident că, se poate câteodată ca iubirea să fie dificilă, ci la faptul că iubirea pe care o purtăm în inimă este ceea ce ne mișcă, ceea ce ne duce oriunde. „*Eo feror, quocumque feror*”, acolo unde merg eu este și cea care mă conduce

[24]. Să ne gândim fiecare, bărbați și femei, care este iubirea care ne duce în toate părțile?

Cine lasă ca Iubirea pentru Dumnezeu să-i stăpânească inima, experimentează personal până la ce punct „libertatea și dăruirea nu se contrazic; se susțin reciproc. Libertatea poate doar să se dăruiască din iubire; alt mod de detașare nu este de conceput pentru mine. Nu este un joc de cuvinte, mai mult sau mai puțin fericit. Prin dăruirea voluntară, în fiecare clipă a acesteia, libertatea reînnoiește iubirea și a se reînnoi înseamnă a fi în mod continuu tânăr, generos, capabil de mari idealuri și de mari sacrificii”

[25]. Ascultarea față de Dumnezeu, astfel, nu numai că este un act liber, ci și un act eliberator.

„Eu am de mâncat o mâncare pe care voi nu o cunoașteți” le spune Isus discipolilor săi : „Hrana mea este să

fac voința celui care m-a trimis și să împlinesc lucrarea lui” (Io 4, 32-34). Pentru Isus, a te supune ascultării Tatălui este un aliment : ceea ce-i dă forță. Și așa și pentru noi : a fi discipolul lui Isus, așa cum explica Sfântul Ioan Paul al II-lea, înseamnă “a adera la persoana însăși a lui Isus, să împărtășești viața și destinul lui, să participi cu smerenie liberă și iubitoare la voința Tatălui” [26].

Benedict al XVI-lea aprofundează această intimă relație dintre libertate și dăruire: „În ascultarea lui față de Tatăl, Isus își înțelege libertatea ca o alegere conștientă, motivată prin iubire. Oare, cine este mai liber decât El, cel care este Atotputernicul? Dar nu și-a trăit libertatea ca pe ceva arbitrar sau ca o stăpânire. A trăit-o ca pe o slujire. În acest mod „a umplut de conținut libertatea care, astfel ar fi fost doar posibilitatea „goală” de a face sau a nu face ceva. Libertatea, ca și viața însăși a

omului, se umple de sens prin iubire. (...) Prin urmare, libertatea creștină nu este deloc arbitraritate; este modul de a-l urma pe Cristos, în dăruirea de sine, până la sacrificiul pe cruce. Poate să pară un paradox, dar Domnul a trăit culmea libertății sale pe cruce, ca pe un vârful al iubirii. Atunci când prin Calvar îi strigau: „Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, coboară de pe cruce”, și-a demonstrat libertatea exact prin rămânerea pe acest eșafodaj, pentru a îndeplini până la capăt voința milostivă a Tatălui” [27].

“M-ai sedus, Doamne, iar eu m-am lăsat sedus. M-ai prins cu putere și ai fost mai puternic” (Ir 20, 7). Ce forță a sentimentelor se înalță prin această rugăciune a profetului Ieremia! Să-ți vezi propria vocație ca pe un dar al lui Dumnezeu – și nu ca pe un simplu ansamblu de obligații –, chiar și când suferi, este o manifestare de libertate de spirit. Ce lucru eliberator este să

știm că Dumnezeu ne iubește așa cum suntem și ne cheamă, în primul rând, să ne lăsăm iubiți de El.

8. Libertatea de spirit înseamnă și să nu ne legăm de obligații care nu există; a ști să te dispensezi de ceva și să schimbi, cu ușurință, atâtea detalii de viață, care depind de libera noastră inițiativă personală. Așa cum ne-a transmis, în scris, acum mai bine de 20 de ani, Pr. Javier „există, totuși, acțiuni care trebuie făcute și altele, care nu sunt chiar așa în concreta lor materialitate; dar, în cazul primelor ca și prin celelalte, trebuie să urmărim, în mod liber și responsabil, îndeplinirea poruncii supreme de iubire pentru Dumnezeu: așa suntem liberi și smeriți, în același timp și în orice clipă” [28].

Trebuie să menținem mereu în cadrul Lucrării o atmosferă de încredere și de libertate care

facilitează manifestarea celor care ne preocupă, să comentăm ceea ce nu înțelegem sau ce ni se pare că ar trebui îmbunătățit. Totodată, această atmosferă de încredere se hrănește și din loialitatea și răbdarea de a îndura, cu seninătate și bună dispoziție, limitările omenești, situațiile care contrariază etc.

Aceasta este atitudinea unui bun fiu care, prin exercitarea libertății sale, protejează bunuri mai importante decât propriul său punct de vedere, deși este convins că are dreptate: lucruri bune, precum unitatea și pacea din familie, care sunt neprețuite. În schimb, „atunci când ideile noastre ne leapădă de ceilalți, când ne conduc la ruperea comuniunii, a unității cu frații noștri reprezintă un semnal clar că nu acționăm conform spiritului lui Dumnezeu” [29].

9. Deși câteodată unele situații ne pot face să suferim, Dumnezeu se

servește, în mod frecvent, de acestea pentru a ne identifica cu Isus. Așa cum spune scrisoarea către Evrei, „El a învățat ascultarea din cele ce a pățimit” (Ev 5, 8) și a adus astfel „mântuire veșnică pentru toți cei care ascultă de el” (Ev 5, 9): ne-a adus libertatea fiilor lui Dumnezeu. A accepta limitările omenești pe care toți le avem, fără să renunțăm la a le depăși în măsura posibilului, este manifestarea și sursa de libertate a spiritului. Gândiți-vă, prin contrast, la trista atitudine a fiului cel mare din parabolă (Lc 15, 25-30): cum îi spune în față tatălui său atâtea lucruri, pe care și le păstrase, cu amărăciune, în suflet și cum nu este capabil să se unească bucuriei familiei. Libertatea sa a devenit mică și egoistă, incapabilă să iubească, să înțeleagă că „tot ce-i al meu este și al tău” (Lc 15, 31). Trăia în casa lui, dar nu era liber, pentru că inima sa era dincolo de ea.

Ce frumoasă se dovedește a fi, în schimb, prin contrast, povestea lui Rut, moabita, în care libertatea și dăruirea prind rădăcini într-un sens profund al apartenenței unei familii. Te mișcă să vezi cum această femeie răspunde insistenței soacrei sale, care o încurajează să-și refacă viața pe seama sa. „Rut a răspuns: „Nu insista să te părăsesc și să mă întorc de la tine! Încotro vei merge tu, voi merge și eu, unde te vei odihni tu, mă voi odihni și eu; poporul tău va fi poporul meu și Dumnezeuul tău va fi Dumnezeuul meu; unde vei muri tu, voi muri și eu și voi fi îngropată acolo” (Rt 1, 16-17).

Privind-o pe Preasfânta Fecioară, în sfârșit, devine și mai clar cum libertatea se desprinde de dăruirea plină de credință. “Gândiți-vă acum la momentul sublim în care arhanghelul Gabriel îi vestește sfintei Maria planul Celui Preaînalt. Mama noastră ascultă și întreabă, pentru a

înțelege mai bine ceea ce Domnul îi cere; apoi, răspunsul ferm: Fiat! – Fie mie după cuvântul tău! –, rodul celei mai bune libertăți: aceea de a se decide pentru Dumnezeu” [30].

A forma și a conduce persoane libere

10. În cadrul formării, un rol important îl are îndrumarea spirituală personală, care trebuie să se desfășoare mereu într-o atmosferă de libertate și să se orienteze către formarea persoanelor care se simt „libere precum păsările”[31]. În acest sens, Sfântul Josemaría scria, referindu-se la cei care primesc confidențele personale ale fraților lor, că „autoritatea îndrumătorului spiritual nu este putere. Lăsați întotdeauna o mare libertate de spirit în suflete. Gândiți-vă la ceea ce v-am spus de atâtea ori: „pentru că așa vreau eu”, acesta mi se pare motivul cel mai supranatural dintre toate. Funcția de îndrumător

spiritual înseamnă să ajuți ca sufletul să dorească – să aibă chef – să îndeplinească voința lui Dumnezeu. Nu porunciți, ci sfătuiți”[32]. O dată cu sfaturile de îndrumare spirituală se încearcă să însoțească acțiunea Sfântului Duh în fiecare suflet și s-o ajute să se așeze în fața lui Dumnezeu și a propriilor sale datorii, cu libertate și responsabilitate personală, pentru că atunci când „creează suflete, Dumnezeu nu se repetă. Fiecare este așa cum este și trebuie să-l tratăm pe fiecare, așa cum Dumnezeu l-a făcut și cum o îl călăuzește El”[33].

O dată cu sfatul, în mod obișnuit ar putea veni și îndemnul drăgăstos care facilitează convingerea că întotdeauna merită să facem efortul de a fi, în mod liber, credincioși prin iubire. Și îndrumarea spirituală, câteodată, se poate dărui – cu claritate, dar mereu cu iubire și delicatețe – un „sfat hotărât”, care să

amintească obligația de a îndeplini o datorie. Forța acestui sfat, totuși, nu ar proveni din sfatul însuși, ci din acea datorie. Atunci când există încredere, se poate și trebuie vorbit astfel și cine primește acest avertisment, va mulțumi, pentru că recunoaște, în aceasta, forța și iubirea unui frate mai mare.

11. Formarea, de-a lungul întregii vieți, fără să fie neglijate exigențele sale necesare, tinde într-o importantă măsură să *deschidă orizonturi*. În schimb, dacă ne limităm la a cere și a fi exigenți, am putea să sfârșim prin a vedea doar ceea ce nu reușim să facem, defectele și limitele noastre, uitând ceea ce este mai important: iubirea lui Dumnezeu pentru noi.

Chiar în acest context să ne amintim modul în care Sfântul Josemaría ne-a învățat că „în cadrul Lucrării suntem foarte buni prieteni ai libertății și, de

asemenea, suntem așa în viața interioară: nu ne legăm de scheme și nici de metode (...). Este multă – și trebuie să fie multă – autodeterminare chiar și în viața spirituală” [34]. De aceea, sinceritatea din îndrumarea spirituală, care ne determină să deschidem în mod liber sufletul pentru a primi sfatul, ne conduce, de asemenea, la inițiativa personală, să ne manifestăm liberi față de ceea ce vedem ca posibile ținte pentru lupta noastră interioară, prin care ne identificăm tot mai mult cu Isus Cristos.

De aceea, formarea, transmisă tuturor în același spirit, nu produce uniformitate, ci unitate. Într-o manieră grafică, spunea Sfântul Josemaría că, în cadrul Lucrării „se poate merge pe drum în diverse moduri. Se poate merge pe partea dreaptă, pe partea stângă, în zig-zag, pe jos, cu calul. Există o mie de

moduri de a merge pe drumul divin: în conformitate cu circumstanțele, va fi obligatoriu pentru fiecare, pentru că așa ne-o impune conștiința, să urmăm unul sau altul dintre aceste procedee. Unicul lucru necesar este să nu încetăm să mai mergem”[35]. Spiritul Lucrării, ca și cel al Evangheliei, nu se suprapune peste ființa noastră, ci o însuflețește: este ca o sămânță destinată să crească în pământul fiecăruia dintre noi.

12. În procesul de formare este, de asemenea, important să se evite o excesivă dorință de siguranță sau de protecție care copleșește sufletul și-l face mic. „Cei care l-au găsit pe Cristos nu se pot închide în mediul lor: această mărginire ar fi un lucru trist! Ei trebuie să se deschidă ca un evantai, pentru ca să atingă toate sufletele”[36]. Ce important este, deci să ne formăm în ceea ce privește nevoia de a trăi fără frica de a greși, fără frica de a nu fi la înălțime, fără

teama de o atmosferă potrivnică; și, printr-o viziune supranaturală, să ne implicăm – cu prudență și cu hotărâre – în propria noastră atmosferă socială și profesională.

Dragostea pentru libertate se manifestă, prin urmare, și prin spontaneitatea și inițiativa apostolatului, care se îmbină cu sarcinile apostolice concrete. Este important să ținem seama întotdeauna că „apostolatul nostru este mai ales un apostolat personal” [37]. Chiar și aceasta este valabil la nivelul de promovare a activităților apostolice din partea Directorilor: „Nu am dorit niciodată să vă leg, ci dimpotrivă, am încercat să vă fac să lucrați în spirit de mare libertate. Prin acțiunea voastră apostolică trebuie să aveți inițiativă, între cadrele ample pe care le semnalează spiritul nostru, pentru a afla – oriunde, în orice atmosferă și oricând – activitățile care să se

adapteze mai bine
circumstanțelor”[38].

13. Altă importantă manifestare a iubirii pentru libertate își face simțită prezența prin conducerea pastorală, care-i corespunde Prelatului și Vicarilor săi, cu ajutorul Consiliilor lor respective. Să medităm, încă o dată, cu mulțumire, asupra acestor cuvinte ale Sfântului Josemaría: „Ca o consecință a acestui spirit de libertate, formarea – și conducerea – activitățile din cadrul Lucrării se bazează pe încredere (...). Nimic nu se reușește a se face cu o conducere bazată pe neîncredere. În schimb, este rodnic să conduci și să formezi, având respect pentru suflete, insuflând în ele adevărata și sfânta libertate a fiilor lui Dumnezeu, învățându-i să-și administreze propria libertate. A forma și a conduce înseamnă a iubi”[39].

Să cârmuiești cu respect față de suflete înseamnă, în primul rând, să respecti cu delicatețe intimitatea conștiințelor, fără să confunzi guvernarea și îndrumarea spirituală. În al doilea rând, acest respect conduce la distingerea cerințelor a ceea ce sunt oportunele îndemnuri, sfaturi sau sugestii. Și, în al treilea rând – și nu din această cauză mai puțin important –, înseamnă să-i cârmuiești cu o astfel de încredere în ceilalți, încât să se țină seama mereu, în măsura posibilului, de părerea persoanelor interesate. Această atitudine a celor care conduc, capacitatea lor de a asculta, este o extraordinară dovadă că Lucrarea este o familie.

Avem și o experiență mulțumitoare a deplinei libertăți care există în Opus Dei, în privința chestiunilor economice, politice, teologice de liberă discuție, etc. „În ceea ce nu ține de credință, fiecare gândește și

acționează așa cum dorește, cu cea mai completă libertate și responsabilitate personală. Iar pluralismul care, în mod logic și sociologic, derivă din acest fapt nu constituie pentru Lucrare nicio problemă: mai mult chiar, acest pluralism este o manifestare a spiritului bun”[40]. Acest pluralism trebuie să fie dorit și încurajat, deși diversitatea, pentru unii, câteodată, poate să devină costisitoare. Cine iubește libertatea reușește să vadă ceea ce este pozitiv și amabil, din ceea ce alții gândesc și fac în aceste ample domenii.

În privința a ceea ce se referă la modul de a înfăptui conducerea, Sfântul Josemaría a stabilit și a amintit mereu cu forța, colegialitatea, că este și o altă manifestare a acestui spirit de libertate de care este impregnată viața în cadrul Opus Dei: „V-am repetat în nenumărate ocazii și o voi

repetă de mult mai multe ori de-a lungul vieții mele că solicit în cadrul Lucrării, la toate nivelurile, o conducere colegială: pentru a nu se cădea în tiranie. Este un mod de manifestare prudent, pentru că printr-o conducere colegială problemele se cercetează cu mai multă ușurință, se corectează mai bine greșelile, se perfecționează cu o mai mare eficiență muncile apostolice care deja merg bine” [41].

Colegialitatea nu este doar, și nici în mod principal, o metodă sau un sistem de funcționare pentru luarea de decizii; ea este, înainte de orice, înrădăcinată în convingerea că toți putem și avem nevoie să primim de la ceilalți lumină, informații etc., ceea ce ne ajută să ne îmbunătățim și chiar să ne schimbăm părerea. Totodată, aceasta aduce cu sine tocmai respectul – chiar mai mult, promovarea pozitivă – libertății pentru ceilalți, pentru a putea să-și

expună, fără vreo dificultate,
punctele lor de vedere.

Respectul și apărarea libertății în cadrul apostolatului

14. Apostolatul își are originea în dorința sinceră de a facilita celorlalți întâlnirea lor cu Isus Cristos sau o mai mare intimitate cu El.

„Atitudinea noastră – înaintea sufletelor – se rezumă astfel, prin această expresie a Apostolului, care este aproape un strigăt: *caritas mea cum omnibus vobis in Christo Iesu* ! (1 Co 16, 24): iubirea mea pentru voi toți, în Isus Cristos. Prin caritate, veți fi semănători de pace și bucurie în lume, iubind și apărând libertatea personală a sufletelor, libertatea pe care Cristos o respectă și pe care a câștigat-o pentru noi (cf. Ga 4, 31) [42].

Iubim libertatea, în primul rând, a persoanelor pe care încercăm să le ajutăm să se apropie de Domnul, în

cadrul apostolatului prieteniei și încrederii, pe care Sfântul Josemaría ne invită să-l realizăm prin mărturisire și prin cuvânt. „De asemenea, prin acțiunea apostolică – mai mult : mai ales prin acțiunea apostolică –, dorim să nu existe nici cea mai mică umbră de coacțiune. Dumnezeu dorește să fie slujit în mod liber și, prin urmare, nu ar fi drept un apostolat care să nu respecte *libertatea conștiințelor*”[43].

Adevărata prietenie presupune o sinceră iubire mutuală, care este adevărata protecție a libertății și intimității reciproce. Apostolatul nu se desfășoară ca ceva suprapus peste prietenie, pentru că – așa cum am scris deja – „nu facem apostolat, suntem apostoli!” [44]: prietenia însăși înseamnă apostolat; prietenia însăși înseamnă dialog, prin care dăm și primim lumină; prin care facem să iasă proiecte, printr-o reciprocă deschidere de orizonturi;

prin care ne bucurăm pentru ceea ce este bun și ne sprijinim când este dificil; prin faptul că o petrecem bine, pentru că Dumnezeu ne dorește mulțumiți.

15. Așa cum știți, prozelitismul, înțeles în sensul său original, este o realitate pozitivă, echivalentă cu activitatea misionară de difuzare a Evangheliei [45]. Astfel l-a înțeles întotdeauna și Sfântul Josemaría și nu în sensul negativ, așa cum a fost înțeles acest termen în perioadele recente. Cu toate acestea, este nevoie să avem prezent în minte faptul că, dincolo de ceea ce am dori noi, câteodată, cuvintele capătă conotații diferite de cele pe care le aveau la originea lor. De aceea, măsurați, în funcție de context, oportunitatea de a utiliza această expresie, pentru că, uneori, interlocutorii voștri ar putea să înțeleagă ceva diferit de ceea ce doriți voi să spuneți.

Respectul și apărarea libertății tuturor se manifestă, de asemenea – și poate, mai ales – în cazul în care se propune unei persoane posibilitatea chemării lui Dumnezeu în cadrul Lucrării. Libertatea de a se sfătui cu oricine dorește și, mai ales, libertatea deplină în discernământul posibilei vocații proprii și a respectivei decizii. Sfântul Josemaría, comentând o expresie tare a Evangheliei, el *compelle intrare* – silește să intre – din parabolă (Lc 14, 23), scrie așa: „Pentru că este o caracteristică principală a spiritului nostru respectul pentru libertatea personală a tuturor, acest *compelle intrare* pe care îl veți trăi prin prozelitism nu este ca un impuls material, ci ca o abundență de lumină, de doctrină; stimularea spirituală a rugăciunii voastre și a muncii voastre, care este o mărturisire autentică a doctrinei; ansamblul de sacrificii, pe care voi știți să-l oferiți; surâsul care vă vine pe față, pentru că sunteți fiii lui

Dumnezeu; filiația care vă umple de o senină fericire – deși în viața voastră, câteodată, nu lipsesc contradicțiile –, pe care ceilalți o văd și o invidiază. Adăugați, la toate acestea, eleganța și simpatia voastră omenească, și vom realiza conținutul acelui *compelle intrare*”[46]. Cât de clar se dovedește astfel faptul că Lucrarea crește și trebuie să crească întotdeauna într-o atmosferă de libertate, arătându-și – cu fermitate și cu simplitate – frumusețea de neprețuit de a trăi împreună cu Dumnezeu.

16. *Veritas liberabit vos* (In 8, 32).

Toate promisiunile de eliberare care se succed de-a lungul secolelor sunt adevărate în măsura în care sunt hrănite din Adevărul despre Dumnezeu și despre om; Adevărul este o Persoană: Isus, Drum, Adevăr și Viață (cf. In 14, 6). „Azi, de

asemenea, după două mii de ani, Cristos ne apare ca Acela care îi aduce omului libertatea bazată pe adevăr, precum Acela care îl eliberează pe omul de tot ceea ce limitează, micșorează și aproape distruge această libertate chiar la rădăcinile sale, în sufletul omului, în inima sa și în conștiința sa” [47].

Dumnezeu ne-a dat libertatea pentru totdeauna: acest dar nu este ceva pasager, pentru a o arăta doar de-a lungul vieții acesteia pe pământ. Libertatea, ca și dragostea „niciodată nu se termină” (1 Co 13, 8): rămâne în Cer. Drumul nostru până acolo este tocmai un drum spre libertatea gloriei fiilor lui Dumnezeu: *in libertatem gloriae filiorum Dei* (Rm 8, 21). În Cer, libertatea nu numai că nu va dispărea, ci își va atinge plenitudinea: aceea de a îmbrățișa Iubirea pentru Dumnezeu. „O mare Iubire te așteaptă în Ceruri: fără trădări, fără înșelăciuni: întreaga

iubire, întreaga frumusețe, întreaga măreție, întreaga înțelepciune...! Și fără săturare: săturându-te fără săturare [48]. Dacă suntem credincioși, prin milostenia lui Dumnezeu, în Cer vom fi pe deplin liberi, prin plenitudinea iubirii.

Cu toată dragostea vă
binecuvântează

Părintele vostru

Fernando

Roma, 9 ianuarie 2018, aniversarea
nașterii Sfântului Josemaría

[1] Sf. Josemaría, *Scrisoare*
31.05.1954, nr. 22.

[2] Papa Francisc, Ex. Ap. *Evangelii*
gaudium, 24.11.2013, nr. 170.

[3] Sf. Josemaría, *Scrisoare*
24.10.1965, nr. 3.

[4] Benedicto XVI, Enc. *Spe salvi*,
30.11.2007, nr. 24.

[5] *Ibid.*

[6] Sf. Josemaría, *Cristos care trece*,
nr. 129.

[7] Sf. Josemaría, *Prietenii lui*
Dumnezeu, nr. 25.

[8] Sf. Josemaría, *Calea Crucii*,
Stațiune a X-a.

[9] Sf. Josemaría, *Prietenii lui*
Dumnezeu, nr. 26.

[10] *Ibid.*

[11] Cf. Sf. Agustin, *Confesiuni*, III, 6,
11.

[12] Sf. Josemaría, *Prietenii lui*
Dumnezeu, nr. 27.

[13] Papa Francisc, Omilie,
15.08.2014.

[14] Benedicto XVI, Enc. *Caritas in veritate*, 29.06.2009, nr. 68.

[15] Sf. Agustin, *In Epist. Ioan. ad Parthos*, VII, 8.

[16] Sf. Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 30.

[17] Sf. Toma, *In III Sent.*, d. 29, q. un.,
a. 8, q̄la. 3 s.c. 1.

[18] Sf. Josemaría, *Cristos care trece*,
nr. 17.

[19] Sf. Josemaría, *Scrisoare 31-V-1954*, nr. 22.

[20] Francisco, Homilía, 31.05.2013.

[21] San Josemaría, *Carta 29.12.1947*,
nr. 106.

[22] San Josemaría, note despre o
meditație, 28.04.1963.

[23] Sf. Agustin, *Confesiunii*, XIII, 9, 10.

[24] *Ibid.*

[25] Sf. Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 31.

[26] Sf. Ioan Paul II, Enc. *Veritatis splendor*, 6.08.1993, nr. 19.

[27] Benedict XVI, Discurs la *Angelus*, 1.07.2007.

[28] Javier Echevarría, *Scrisoare pastorală*, 14.02.1997, nr. 15.

[29] Sf. Josemaría, *Cristos care trece*, nr. 17.

[30] Sf. Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 25.

[31] Sf. Josemaría, *Scrisoare* 14.09.1951, nr. 38.

[32] Sf. Josemaría, *Scrisoare* 8.08.1956, nr. 38.

[33] *Ibid.*

[34] Sf. Josemaría, *Scrisoare*
29.09.1957, nr. 70.

[35] Sf. Josemaría, *Scrisoare*
2.02.1945, nr. 19.

[36] Sf. Josemaría, *Brazda*, nr. 193.

[37] Sf. Josemaría, *Scrisoare*
2.10.1939, nr. 10.

[38] Sf. Josemaría, *Scrisoare*
24.10.1942, nr. 46.

[39] Sf. Josemaría, *Scrisoare*
6.05.1945, nr. 39.

[40] Sf. Josemaría, *Convorbiri*, nr. 98.

[41] Sf. Josemaría, *Scrisoare*
24.12.1951, nr. 5.

[42] Sf. Josemaría, *Scrisoare*
16.07.1933, nr. 3.

[43] Sf. Josemaría, *Scrisoare*
9.01.1932, nr. 66.

[44] *Scrisoare pastorală*, 14.02.2017,
nr. 9.

[45] Cf. Congregație pentru Doctrina
Credinței, *Notă doctrinală referitoare
la câteva aspecte ale evanghelizării* ,
3.12.2007, nr. 12 și nota 49.

[46] Sf. Josemaría, *Scrisoare*
24.10.1942, nr. 9.

[47] Sf. Ioan Paul II, Enc. *Redemptor
Hominis* , 4.03.1979, nr. 12.

[48] Sf. Josemaría, *Forja*, nr. 995.

.....

Copyright © Prælatūra Sanctæ Crucis
et Operis Dei

(Este interzisă orice divulgare
publică, totală ori parțială, fără

autorizație din partea titularului
dreptului de autor)

(Pro manuscripto)

.....

pdf | document generat automat din
[https://dev.opusdei.org/ro-ro/article/
carta-pastoral-prelado-opus-dei-9-
enero-2018/](https://dev.opusdei.org/ro-ro/article/carta-pastoral-prelado-opus-dei-9-enero-2018/) (07.08.2025)